

**Stanowisko Zespołu do spraw długoterminowej
wizji obszarów wiejskich i wsparcia ich rozwoju
ze środków krajowych i UE po 2027 r.
w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich
ze środków UE w okresie 2028-2034**

30 czerwca 2021 r. Komisja przyjęła **Komunikat w sprawie długoterminowej wizji obszarów wiejskich UE *W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.***

Komisja Europejska podjęła próbę zarysowania wizji rozwoju obszarów wiejskich w Europie i określenia miejsca, jakie powinny one zajmować w naszym społeczeństwie. Długoterminowa wizja określa wyzwania i problemy oraz ukazuje szanse, z których mogą skorzystać rolnicy, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy obszarów wiejskich w Europie.

Wizja zakłada, że **obszary wiejskie są kluczowe dla tożsamości i dobrostanu całej Europy i mogą odegrać ważną rolę w radzeniu sobie z najważniejszymi wyzwaniami, przed jakimi stoją społeczeństwa UE.**

Zespół został powołany w październiku 2023 r., jest organem pomocniczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Skład zespołu:

- *komórki organizacyjne MRiRW*
- *Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Centralnego*
- *Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych,*
- *Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,*
- *Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,*
- *Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa,*
- *Głównego Lekarza Weterynarii,*
- *Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,*
- *Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,*
- *Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.*

Na wybrane posiedzenia zapraszane byli także przedstawiciele:

- Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Urzędów Marszałkowskich,
- Krajowej Rady Izb Rolniczych,
- Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk
- organizacji społecznych, branżowych i pozarządowych

Do zadań Zespołu należy wypracowanie stanowiska Ministra w zakresie:

- 1) długoterminowej wizji obszarów wiejskich UE do 2040 r., Paktu na rzecz obszarów wiejskich oraz planu działania w ramach Paktu na rzecz obszarów wiejskich;
- 2) finansowania po 2027 r. rozwoju obszarów wiejskich i sektora rolno-spożywczego ze środków:
  - a) Wspólnej Polityki Rolnej,
  - b) funduszy i polityk UE innych niż Wspólna Polityka Rolna,
  - c) budżetu państwa.

9 kluczowych wyzwań rozwojowych obszarów wiejskich

- 1) Rozwój infrastruktury zapewniającej wysoką jakość życia oraz prowadzenie działalności rolniczej**
- 2) Wzrost dochodów mieszkańców obszarów wiejskich przez tworzenie na wsi nowych i atrakcyjnych miejsc pracy**
- 3) Zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego przy jednoczesnej transformacji sektora rolno-żywnościowego w kierunku bardziej zrównoważonym**
- 4) Zwiększanie dostępności do usług publicznych w warunkach postępujących zmian demograficznych**
- 5) Ochrona środowiska naturalnego i budowanie odporności obszarów wiejskich na sytuacje kryzysowe**

9 kluczowych wyzwań rozwojowych obszarów wiejskich

- 6) Wdrożenie długofalowego zarządzania strategicznego, uwzględniającego powiązania terytorialne i funkcjonalne oraz zróżnicowanie obszarów wiejskich**
- 7) Spadek dochodów gmin (mniejsze zdolności inwestycyjne) przy jednoczesnym wzroście kosztów zapewnienia dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz edukacyjnych**
- 8) Niedostatecznie rozwinięta współpraca między przedsiębiorstwami, rolnikami, jednostkami naukowymi i wiejskimi społecznościami lokalnymi**
- 9) Trudności z usamodzielnianiem się osób młodych oraz potrzeby redukcji ubóstwa, wykluczenia społecznego na obszarach wiejskich i bezrobocia ukrytego w rolnictwie**

Stanowisko Zespołu w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Unii Europejskiej w okresie 2028-2034

1. Skala i kompleksowy charakter potrzeb i wyzwań rozwojowych, przed którymi stoją obszary wiejskie i rolnictwo w Polsce, wymagają **zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania na poziomie większym niż wynoszą obecnie środki WPR, polityki spójności i RRF skierowane na ten cel**, a także zapewnienia synergii między poszczególnymi politykami rozwojowymi, w tym zrównoważonego rolnictwa, gwarantującego bezpieczeństwo żywnościowe kraju.
2. **Niezbędna jest integracja działań na rzecz utrzymania żywotności obszarów wiejskich poprzez zapewnienie mieszkańcom wsi warunków do życia na poziomie stanowiącym realizację prawa do pozostania (*right to stay*), dzięki wsparciu na rzecz rozwoju m.in. infrastruktury, usług publicznych i rynku pracy, a także utrzymania zrównoważonego i wielofunkcyjnego rolnictwa.**
3. **Plan Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034 powinien odpowiadać na potrzeby i wyzwania rozwojowe obszarów wiejskich i zapewniać ich finansowanie.**

- 4.** Konieczne jest zapewnienie spójności Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034 z krajowymi celami strategicznymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa poprzez **zachowanie wiodącej roli Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w programowaniu rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa ze środków WRF na lata 2028-2034.**

- 5.** Objęcie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa wsparciem w ramach Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034, będącego nowym rozwiązaniem instytucjonalnym, stwarza szanse rozwojowe, ale też zagrożenia, związane z potencjalnym zaniedbaniem potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich. Ustanowienie jednego wspólnego funduszu powoduje konieczność konkurencji o środki finansowe z obszarami miejskimi, dysponującymi silniejszym potencjałem organizacyjnym, finansowym i politycznym. Aby zapobiec temu zagrożeniu **konieczne jest osiągnięcie spójności między właściwymi politykami poprzez efektywne wdrożenie mechanizmu *rural proofing***, które zapewni ustanowienie i optymalne wykorzystanie dedykowanych środków na działania odpowiadające na potrzeby obszarów wiejskich.

6. Odpowiedź na zidentyfikowane wyzwania wymaga **kompleksowych działań na poziomie krajowym, regionalnym, ponadlokalnym i lokalnym, przy optymalnym wykorzystaniu potencjału poszczególnych podmiotów i uwzględnieniu potrzeb społeczności wiejskich.** Dostrzegamy potencjał każdego z tych poziomów dla sprawnej realizacji działań finansowanych ze środków WRF 2028-2034, odpowiadających na zidentyfikowane wyzwania, w tym m.in.:

- **tworzenie rozwiązań ogólnokrajowych/horyzontalnych** odpowiadających na wyzwania obszarów wiejskich, dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, energetycznego i cyberbezpieczeństwa
- **wykorzystanie doświadczeń Urzędów Marszałkowskich w budowaniu rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o powiązania terytorialne i funkcjonalne**, jak np. zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych, edukacyjnych, infrastruktury bytowej, infrastruktury dual-use czy infrastruktury bezpieczeństwa
- **zaangażowanie Lokalnych Grup Działania (LGD) w ocenę projektów pod kątem ich spójności z Lokalną Strategią Rozwoju**, w tym m.in. wsparcia na rzecz rozwoju pozarolniczego sektora MŚP, rozwiązań zdeinstytucjonalizowanych usług publicznych, projektów w zakresie smart village, spółdzielni socjalnych, projektów integracyjnych i aktywizacyjnych, programów odnowy wsi oraz uwzględnienie finansowania operacji własnych LGD w zakresie pobudzania współpracy między przedsiębiorstwami i NGOs
- **włączenie poziomu ponadlokalnego we wdrażanie wsparcia** z zakresu transportu publicznego, budowania potencjału NGOs oraz włączenie Lokalnych Partnerstw ds. Wody w ocenę projektów infrastruktury retencji w celu aktywizacji lokalnych interesariuszy i zapewnienia spójności w inwestycjach w tym zakresie
- **kontynuacji programów redystrybucji żywności na cele społeczne** z wykorzystaniem doświadczenia Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w realizacji unijnego programu pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

- 7. W nowej perspektywie finansowej UE należy wykorzystywać pozytywne doświadczenia i sprawdzony potencjał instytucjonalny**, w tym m.in. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, jednostek doradztwa rolniczego, Samorządów Województw i Lokalnych Grup Działania.
- 8. W sposób odpowiedzialny należy wprowadzić uproszczenia w sposobie wdrażania programów pomocowych.** Powinny to być rozwiązania korzystne dla beneficjentów, które jednocześnie nie będą generowały dodatkowych obciążeń po stronie administracji.
- 9. Instrumenty wsparcia Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034 powinny być dostosowane do aktualnych uwarunkowań.** Dotyczy to między innymi stawek wsparcia, katalogu kosztów kwalifikowalnych, dopuszczenia do objęcia wsparciem mniejszych projektów o charakterze uzupełniającym dla większych projektów realizowanych z poziomu regionu, definicji beneficjentów i zasięgu terytorialnego wsparcia.

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Dziękuję za uwagę